

“Mai no faria el que va fer Pablo Iglesias, ho vaig trobar matusser i barroer”

David Fernàndez (Barcelona, 1974), activista, periodista i veu visible de la Candidatura d'Unitat Popular (CUP) al Parlament, ha estat una de les figures polítiques de l'any 2014 a Catalunya. Pel suport decidit a la celebració de la consulta alternativa del 9N, per un gest amb el president Artur Mas –l'abraçada entre dos polítics antitètics– que provocà comentaris de caire divers i un insospitat reflux durant la visita de Pablo Iglesias a Barcelona. També per la comissió d'investigació del 'cas Pujol', la més significativa dels darrers temps, presidida per aquest antic 'okupa' que protagonitzà un cèlebre acarament amb Rodrigo Rato. I perquè, en acabar la legislatura, plegarà malgrat ser el diputat més valorat en les enquestes d'opinió.

■ Una entrevista de **Xavier Aliaga**

L'entrevista estava demanada amb anterioritat al curiós esclat de la polèmica amb el líder de Podem, que criticà l'abraçada de Fernàndez amb un membre de la “casta”, un terme en vies de deslexicalització per excés d'ús. La trobada s'havia de celebrar a Sants, l'hàbitat natural del diputat

alternatiu, però per qüestions d'agenda ens trobem al Parlament, tot just després de la celebració d'una de les sessions de la comissió que presideix. Els ulls delaten el cansament, el ritme frenètic de treball d'un grup parlamentari amb tan sols tres diputats i el mateix nombre d'assessors. Però Fernàndez afronta la

llarga conversa i la sessió fotogràfica en hores de taula i cafè amb afabilitat, sense un mal gest. En acabar, el diputat de CUP ens acompanya cap a l'eixida pels corredors del Parlament. Per allà on passa rep cordials salutacions del personal de la casa. Hom diria, sense dubtar, que és una persona apreciada.

ens trobarem gent que no respondrà, segurament. Hi haurà dificultats, lògicament. I venim d'experiències negatives a les comissions de caixes i sanitat, tanca-des en fals i amb vets previs. Però aquesta vegada almenys no hi ha hagut vets previs. Una comissió d'investigació no pot tenir vets, vam dir en el seu moment, de manera simbòlica, que dimitiríem si això es produïa. I que s'hagi aixecat el vet no és mal inici. Respecte de la resta, confiem de ser capaços de construir una mirada retrospectiva del que ha passat en aquest país els darrers trenta anys. Com deia Vicenç Vives en *Notícia de Catalunya*, hem de saber què hem estat si volem construir un edifici acceptable. Després dependrà molt de la voluntat dels testimonis i dels experts. Simbòlicament, el Parlament tindrà l'oportunitat de compensar i fer justícia a una figura com la de l'ex-fiscal José María Mena, que en el seu moment va ser absolutament vilipendiada com a bèstia negra de l'equiparació de l'atac a Banca Catalana amb l'atac a Catalunya, la qual cosa era falsa. Els fets reals eren el buidament patrimonial de Banca Catalana. Són uns fets antics i molt moderns. I després, per part de la CUP, hi ha la voluntat d'acompanyar la comissió amb un bloc digital que ens ajudi a construir un relat. És cert que hi ha l'espasa de Dàmocles de l'avançament electoral, però feina feta mai fa destorb. Avui s'ha aprovat un pla de treball de 18 sessions fins al maig que se centra molt fonamentalment en el cas Pujol, i això serà molt difícil tornar-ho enrere. En acabar la legislatura, les comissions decauen però hi ha el compromís informal que aquesta es torni a obrir. És imprescindible mirar el passat. El cas Pujol, que era el detonant de la comissió, sacseja el passat, impugna el present i qualifica el futur, el que no volem ser. I en la part més propositiva, hem de ser conscients de quin ha estat el cicle de diferents pràctiques de corrupció i del nivell de frau i evasió fiscal. I que això es concreti en mesures polítiques i jurídico-legals, però també institucionals.

—Per això era important la part tècnica. Vostès pretenien dedicar una sèrie de sessions inicials amb experts per construir una base teòrica sòlida.

—Al final hem fet una mixtura. Hi havia dues reflexions contradictòries. Nosaltres defensàvem aquesta posició

—Començant pel final, la comissió d'investigació que presideix: vostè s'ha queixat en diverses ocasions de la inoperativitat d'aquestes comissions. De fet, ha explicat que aquella reacció amb Rodrigo Rato, brandant l'espanyolisme i qualificant-lo de "gàngster", tenia a veure amb la frustració per

l'actitud del banquer de no contestar a les preguntes. Té motius per pensar que aquesta vegada serà diferent?

—Més que pensar-ho, hi ha la voluntat de fer-la diferent. Quan es va definir el model volíem fer una mimesi del model anglosaxó, però la tradició parlamentària anglosaxona no és la catalana. Per tant,

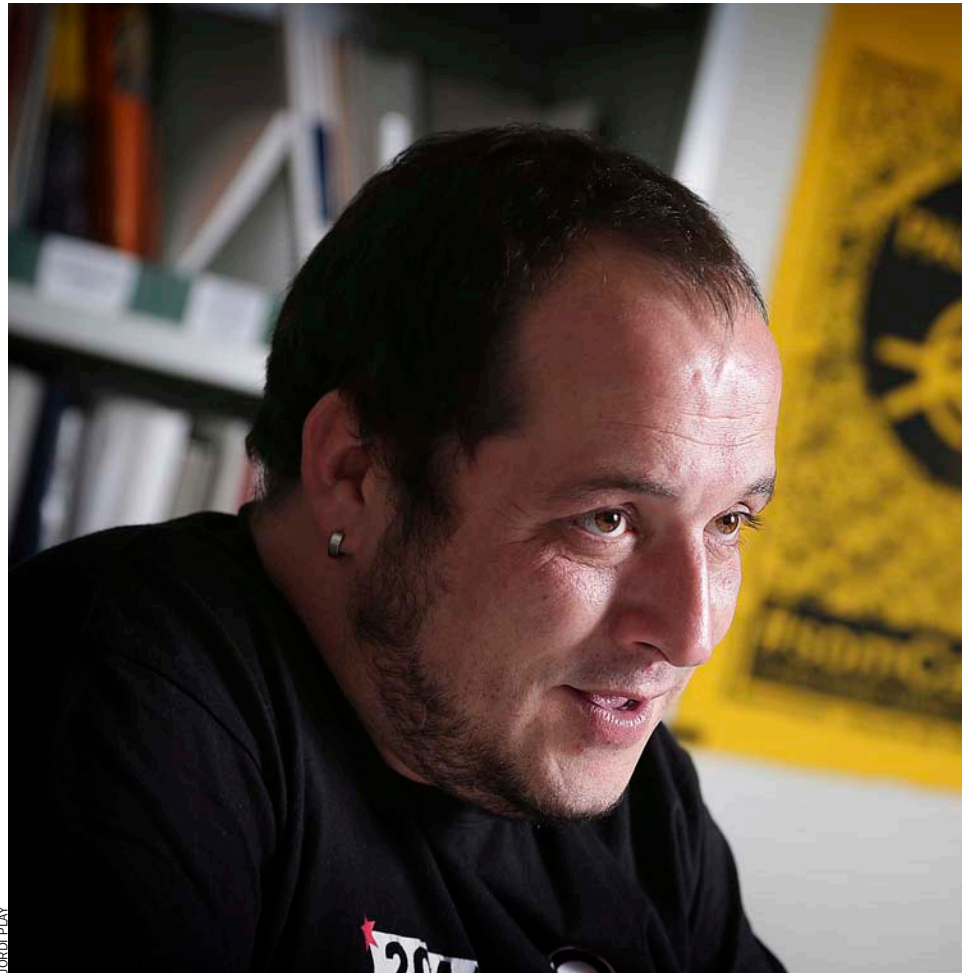
des de l'experiència de les comissions de sanitat i de caixes, perquè els experts venien al final i aportaven el *background* i idees per fer cinquanta preguntes més a la gent que ja havia comparegut. Però hi havia un matís aportat pel diputat d'Esquerra Republicana, Oriol Amorós: si vénen després, et poden dir on són les mentides dels compareixents que han vingut. En aquest equilibri hem decidit anar intercalant les compareixences dels experts.

Les ganes, les tenim totes, però assumim les dificultats. Però el que no sigui fet des de la institució –i això potser és una reflexió molt *cupera*– ho farem des del carrer, des de la societat. Tot això va en paral·lel a una judicialització intensa, a una situació gairebé pornogràfica en l'àmbit de la corrupció: Manel Bustos, la imputació de la família Pujol, els classistes privilegis penitenciaris als empresonats pel *cas Pallerols*, el *cas Pretòria*, la imputació de Francisco Camps, la causa que portem nosaltres contra Caixa Catalunya, la imputació de la infanta... Avui ens assabentem que l'Audiència Nacional ens accepta i tira endavant la querrela per la compra de Catalunya Caixa pel BBVA a preu de saldo... La realitat supera la ficció, diguem-ho així.

—**És important que Mas comparega en la comissió del cas Pujol?**

—És important i és contradictori, és el país que tenim. El present sempre és una cruïlla entre passat i futur. Per a nosaltres és imprescindible i indefugible que hi comparegui. Això s'ha negat fins a tres vegades amb el vot d'Esquerra Republicana. Amb el matís que Esquerra vol que comparegui a la CAI [Comissió d'Afers Institucionals]. I nosaltres el que diem ara, malgrat el vet, és que Mas comparegui *motu proprio*. El president de la Generalitat pot comparèixer en qualsevol moment, i penso que és important: primer perquè és el primer responsable de l'arquitectura institucional del país. Segon, perquè va presentar 51 mesures que afecten directament la matèria d'investigació de la comissió. I perquè és el líder d'un partit, Convergència Democràtica de Catalunya, que té la seu embargada. Una comissió d'investigació no és cap judici, és una oportunitat d'explicació i defensa.

—**Ara en parlarem, de l'abraçada, però quan es parla de la relació**

JORDI PLAY

de David Fernández amb Artur Mas sovint s'oblida el seu passat com a periodista atiant els casos de corrupció i desmantant el mite de l'oasi català.

—A l'any 2010 publique en *La Directa* que el pare d'Artur Mas tenia comptes a Liechtenstein. Va ser un tema arxivat per l'Audiència Nacional perquè havia prescrit i era una situació regularitzada. Però és un patró de conducta. En aquest debat altament contradictori tot influeix. I no és fàcil. No és fàcil venint del món del carrer entrar al món del poder, són dues realitats molt diferents. Però això no exclou parlar de tot. En el principi de

“Em sembla inacceptable que Pablo Iglesias li regali el procés a Artur Mas”

confiança i de respecte mutu també hi ha aquest element. Hi ha dialèctica i debat permanent. I no és pas cap mala notícia, ni de bon tros. I també és veritat que podem fer política comparada: comparem on hi ha comissions d'investigació i on no n'hi ha... Socialment, Jordi Pujol està condemnat a l'ostracisme. I també pateix ostracisme al seu mateix partit, no tant per convicció sinó perquè han llegit la condemna social. L'ostracisme de l'antiga Grècia. Això és així. No ho dic tant per destacar cap superioritat de país, perquè la corrupció que hem tingut als Països Catalans i la de l'Estat espanyol beu del mateix patró de conducta de classe o d'èlits, no té res a veure amb banderes. No és millor la corrupció catalana ni pitjor. Ens hem de preocupar de la nostra, no tant perquè no torni a passar mai més –aquí entraria una reflexió antroponomàstica sobre la condició humana, que és la que és– com per posar-hi detectors i fer la vida impossible a qualsevol pràctica de corrupció.

—Hi ha una superposició de capes entre la corrupció i el procés sobirania. Li preguntaré per un fet trobe que simbòlic: l'esclat de l'independentisme, l'any 2012, coincideix amb la presentació de Barcelona World, de la mà d'Enrique Bañuelos, un dels símbols de la bombolla urbanística.

—James Connolly [un líder nacionalista irlandès dels segles XIX i XX] deia que qui va amb el diable mai no arriba al cel. En una sessió de control vaig preguntar, així, en llenguatge vulgar, quines hòsties havíem après de la crisi. Com ens podíem ajuntar no sols amb Enrique Bañuelos sinó també amb Melco i els operadors del joc xinès: hi ha informes del Departament d'Estat dels Estats Units que els vinculen a la mafialització internacional del joc. De la mateixa manera que Pujol ja és a l'ostracisme, Bañuelos hauria de ser a l'ostracisme després de tot el que va fer al País Valencià i d'haver estat la icona de la implosió de la bombolla urbanística. La

lluïta de Madrid i Barcelona amb Eurovegas era un saldo, una subhasta del país per veure qui rebaixava més les condicions laborals, ambientals, urbanístiques i qui donava més quartos. Una economia de casino contraposada al que hauria de ser un model productiu, industrial i econòmic. Si gastem el pòquer com a metàfora, hi ha una màxima: qui no juga al pòquer mai perd al pòquer. I, per tant, es tracta de deixar de jugar-hi i de jugar amb el futur del país. Convergència no ha deixat de ser Convergència, es pensen que són els amos d'aquest país. La corrupció a Catalunya és sociovergent, perquè el poder ha estat sociovergent. I tenim un *cas Pretòria* que ho evidencia: la trama sociovergent de portes giratòries. Queda molta feina per fer un país diferent. Independent.

—El moment és especialment complex. El penúltim episodi és l'admissió a tràmit de la querella per desobediència contra Mas i altres membres del Govern pel 9N. I com a conseqüència, la campanya d'autoinculpacions en solidaritat amb l'Executiu.

—David Fernández està autoinculpat. Tot just anunciar-se la querella, ho vam fer els quatre portaveus parlamentaris de les formacions que donàrem suport al 9N. De fet, l'autoinculpació està admesa a tràmit. Veurem com queda. Una de les contradiccions d'un país contradictori. I també m'autoinculpo amb els organitzadors del multireferèndum del 25 de maig, processats per haver posat urnes. I foren els Mossos els que van retirar-les, per cert. Posem urnes per a unes coses i per a unes altres no? És aquest país contradictori. Però en la gestió de les mil i una contradiccions com ho fas? Home, nosaltres no podem restar al marge d'un estat repressiu, autoritari i demofòbic. I com va passar amb Ibarretxe en el seu moment, no tinc més remei que posar-m'hi al costat. Per deontologia democràtica i amb totes les contradiccions que es vulgui, però em dono per autoinculpat.

—El 9N es va celebrar una consulta en unes condicions molt complicades. I en un moment determinat, quan ja se sap que hi han participat més de dos milions de persones, es produeix la trobada amb Mas i l'abraçada que ha criticat Pablo Iglesias a Barcelona.

—S'ha fet tanta anatomia de l'abraçada... La crítica a una abraçada, que és un

“El que no faré mai és fer una abraçada en privat i en públic dir que no la faig”

gest profundament humà i, en aquest cas, profundament personal, sense rellevància política, al meu criteri, em sembla... Doncs això: per una abraçada! On som? També és veritat que és la síntesi d'un moment, passades les sis de la tarda, en què ens acaben de comunicar que s'han superat els dos milions de votants, són dies molt tensos i judicialment molt difícils, el diumenge 9 de novembre estem molt pendents dels jutjats de guàrdia de Barcelona perquè en qualsevol moment podien tancar 130 col·legis electorals... I també hi ha una certa crònica política, que tothom més o menys ha descodificat, i és que, en un determinat moment, en les negociacions pel 9N ens vam quedar tots sols la CUP i el president...

—Més que Convergència.

—Més que Convergència. I clar, ens vam bolcar i vam jugar la partida fins al final per una convicció purament democràtica, perquè el nostre poble necessitava votar. Més enllà d'això hi ha uns altres elements, com la feminització de la política, entès com el diàleg amb la discrepància per comptes de la política masculina testosterònica, freda i falsa en el fons. Perquè jo, en públic, sóc igual que en privat. I el que no faré mai és fer una abraçada en privat i dir que en públic no la faig. Hi ha un valor afegit: el mèrit, com sempre en aquesta història, és de l'Estat espanyol. Que l'esquerra anticapitalista sigui en una foto amb la dreta conservadora, neoliberal o democristiana, doncs és una situació d'excepcionalitat davant els actes d'un Estat demofòbic. Amb tota la crítica radical que fa la CUP a 30 anys de pujolisme i autonomisme borbònic, o a les actuals retallades, les pitjors des del final de la dictadura, Mas posa urnes. I Rajoy les treu. Trobo que aquesta és una petita diferència.

—Respecte a les crítiques de Pablo Iglesias a David Fernández, vostè va dir una frase bastant definitòria: càlcul i amor no són compatibles. Sembla

evident que el líder de Podem feia un càlcul electoral en el seu míting.

—A mi em sorprèn, pel respecte llarg que li tinc, i em decep políticament que una persona i un projecte polític com Podem, que cada dia rep pals i insults mediàtics, utilitzin la pròpia medicina que els donen a ells. No es pot operar en la nova política amb tics de la vella política. I tornem al tema del feminisme i la feminització de la política: una cosa és la crítica, que no és que sigui necessària, sinó que resulta imprescindible, i una altra cosa és l'atac personal calculat. I si de la crítica aprens, l'atac només enverina. Em sap greu que s'utilitzi un fet descontextualitzat i un gest profundament humà com una abraçada. Si hi ha companys de la CUP que pensen que no ho hauria d'haver fet, que és una errada política, els demano disculpes perquè sóc el portaveu, el cul d'una piràmide invertida. Ara bé, personalment no demanaré disculpes ni per ser com sóc ni per tenir emocions. El dia que la política em canviï, plego. També tinc clar que mai no faria el que va fer Pablo Iglesias. I una altra reflexió: quan el canó de l'escopeta és tort, les baixes es compten a les pròpies files. O potser no és tort, com em deia la Mònica Terribas després d'una entrevista. Però és clar, arribar aquí, no parlar de Millet i la primera bufetada dirigir-la a la gent de la CUP... Quan parlo del canó tort és perquè penso que tots tenim al davant uns reptes enormes, poders enormes i un règim per tombar, que és el del 78. I nosaltres ens hem quedat amb una frase sobre una abraçada, però no ens ha contestat la carta que vam enviar-li, allò que realment té una dimensió política. El David i el Pablo no, això són personalismes, vella política. La CUP, com a projecte polític col·lectiu, li va fer un emplaçament públic educat, raonat, amb una reflexió política que no ha respost. I em sembla inacceptable que digui que Mas és el procés, perquè està reproduint

“Mas posa urnes. I Rajoy les treu. Trobo que aquesta és una petita diferència”

la mateixa lògica dels que deien en els 80 que Pujol era Catalunya. Em nego que una persona intel·ligent com Pablo Iglesias li regali aquest procés a Mas, que no sàpiga descodificar que hi ha dos milions de persones per la independència, que una cosa és que la dreta, aquí, allà i arreu del món, intenti patrimonialitzar els processos, controlar-los, portar-los al seu foc, i una altra...

—**És el fil argumental que s'ha fet servir a Espanya: pensaven que identificant el procés amb Mas, atacant-lo i atiant el cas Pujol, es desactivava l'independentisme. Això implica no entendre res de la dimensió social i la transversalitat del fenomen.**

—Quan sóc a una manifestació i hi ha al costat algú de Podem, hi veig un company d'esperança per tombar el règim del 78. Lluís Llach ho deia molt bé: el veí de Vallecas que avui té una perspectiva profunda de canvi polític amb Podem, i el veí de Santa Coloma, que té una perspectiva profunda de canvi, ho viuen des de processos diferents. Un, des del procés sobiranista, i l'altre, des del procés constituent. Aquí no hi ha una *demos*, hi ha una *demosi* [forma plural de demos], diferents sobiranies. És compatible, és convertible i és coordinable.

—**Sí, però no em negarà que la irrupció de Podem és un element de distorsió.**

—Jo crec que no. Ells viuen molt de la clau...

—**Estic parlant de Catalunya.**

—Sí, sí! Podem es mou en una indefinició molt programada, en una ambigüitat molt planificada i en allò que ells diuen “significat flotant”: casta-poble, oligarquia-democràcia. I si al maig eren anticapitalistes, ara presenten un projecte socialdemòcrata. I si al maig el dret a decidir formava part neuràlgica del programa, ara hi ha desaparegut, perquè la cotització del dret a decidir quan vols governar Espanya és un hàndicap. I una

“El dret a decidir ha desaparegut de Podem perquè és un hàndicap per governar Espanya”

JORDI PLAY

altra reflexió: que se li digui a aquesta societat que esperi que canviï alguna cosa a Madrid perquè això tingui una rèplica a Catalunya, això també és vella política. Amb estima i sabent que Pablo Iglesias no és això, és el que li porta dient la casta espanyola i catalana al poble català des de fa 44 anys. El mateix discurs que sosté que algun dia canviaria alguna cosa. Conec el Pablo des de molt abans d'aquesta aventura, li tinc un respecte molt llarg, una alta consideració, ho hem parlat molt aquests dies...

—**Pablo Iglesias ho ha entès, això, realment? Hi ha una mena de reconciliació pública a Twitter, que és el que tothom ha pogut llegir, però també una sèrie de converses personals. Ha quedat resolt el tema?**

—Són codis diferents. Jo tinc clar que mai aniria a escopetades amb Pablo Iglesias, perquè tinc tanta gent al davant! Ha entès des de la discrepància que l'abraçada era un tema personal i no de la CUP. El que sembla clar és que no

“Un dels canvis del procés és que Convergència va passar de 62 diputats a 50 i ara es quedarà amb 40. Hi ha un canvi d’hegemonia. I el país s’ha de construir de manera mancomunada”

era un estirabot en un fogot: era calculat, a l’inici de la seva intervenció. I només puc dir que ho vaig trobar matusser i barroer.

—**Hi ha un possible procés electoral a la vista per al qual hi ha la proposta de Mas d’una llista única independentista, la negativa de moment d’ERC i, per part de l’esquerra radical del Sí-Sí, que representa la CUP, l’aposta d’anar-hi amb Procés Constituent, fins i tot renunciant a la marca. Què pot passar a partir d’ara?**

—No hi ha més alternativa que convocar eleccions anticipades. Si en tingués una altra la diria, com ara un hipotètic govern de concentració amb Esquerra i Convergència per tirar endavant el procés, però no ho veig. Aleshores, cal recuperar o revalidar un mandat democràtic clar i plural sobre el futur d’aquest país i unes eleccions avançades que haurien de ser el primer trimestre de 2015 amb valor plebiscitari i constituent. La trampa ideològica de l’argument del president

és vendre que l’única manera com ens poden llegir als centres de poder europeus és a través d’una llista única on el sí guanyi al no. No, no. Ara es tracta de construir majories aclaparadores, que quan passin les eleccions hi hagi 80, 85 o 90 diputats independentistes. Que ningú no es preocupi, perquè a París i Londres diran que han guanyat els independentistes. I a partir d’aquí un procés constituent d’entre 12 i 18 mesos. Hi ha gent que vol anar més ràpid però penso que aquest marge temps és raonable per fer les coses arrelades i solidificades. I això ha d’anar acompanyat d’una gestió, la política mai no és neutra. No pots dir que hi haurà un Govern durant 18 mesos i no explicar què hi faràs, perquè tens unes ràtios de desigualtat, d’atur, de pobresa, de pobresa energètica o de desnonaments que són alarmants. I un Govern absolutament hipotecat per un concepte determinat de la política. Hem conegut una dada esfereïdora: dels 450.000 pisos buits que hi ha a Catalunya, 100.000 són

propietat de la banca, 80.000 més són nous de trinca i, mentrestant, tenim una necessitat d’emergència habitacional, d’accés a un habitatge social, calculat en 230.000 unitats. Davant d’això, la política de la Generalitat és obtenir 900 pisos de la Sareb [*la societat que gestiona els actius immobiliaris procedents de la reestructuració bancària*]. És la impotència de la política. I tens una situació de pobresa que tothom reconeix que bat rècords des de la dictadura. A més, amb les noves formes de pobresa afegides a les antigues, vinculades a l’exclusió, la marginació i unes altres de més invisibles encara, que afecten les classes mitjanes ofegades. Si abans el circuit per ser pobre trigava tres anys, amb les xarxes socials de suport, ara triga quatre mesos: pots perdre la feina i la casa en només quatre mesos. Això afecta 1,6 milions de persones i aquest Govern només arriba a 30.000. És no res, una gota en el desert. Nosaltres som en la clau de 2012, quan l’esquerra independentista va decidir presentar-se a les eleccions, a un dels parlaments autonòmics dels Països Catalans, per una triple crisi: la nacional, la socioeconòmica i la democràtica, estretament lligada a la corrupció. Les tres al mateix nivell. Nosaltres som en el procés per solucionar les tres crisis i perquè pensem que només amb instruments propis, amb sobirania política, podem recuperar la sobirania econòmica.

—**Tenir un país independent per tenir un país diferent.**

—Exacte. És una mica el que deia del veí de Vallecas i el veí de Santa Coloma. Tenir un país diferent és l’ànima del procés. Allò que importa és sumar una majoria més aclaparadora que la del 9N, i això s’aconsegueix presentant tres llistes de país. Un país que és el mateix però alhora molt diferent i molt plural. No se li pot demanar a l’esquerra anticapitalista o a una altra de socialdemòcrata que al mateix temps que entrem en un procés plebiscitari ho fem defensant el model actual. Aquí entren dues pantalles molt cíniques: aparentment tu veus la pantalla del procés però al darrere hi ha la pantalla de partit. Un dels canvis del procés és que Convergència va passar de 62 diputats a 50 i ara es quedarà amb 40 amb una llista del president. Perquè hi ha un canvi d’hegemonia. I els canvis d’hegemonia s’han de respectar i han de

Tothom té un passat fet d'estrats diversos. Poca gent, tanmateix, amb la densitat i el compromís social de David Fernàndez i Ramos (1974), barceloní del barri de Gràcia. El seu desembarcament en la política institucional i el vertigen permanent que viu Catalunya l'han convertit en un personatge nuclear de la política catalana. I el camí fins que algú com ell, procedent del moviment *okupa*, el periodisme alternatiu i l'independentisme radical, acaba sent president d'una comissió parlamentària, és digne de ser ressenyat. Itinerari paral·lel a la història de la CUP, és clar, però també deutor d'un tarannà que representa múltiples cares d'un mateix poliedre compromès.

És el seu avi, Saturnino Fernández, republicà, comunista i lluitador antifranquista, qui li inocula el virus de la política. A desgrat d'un pare progressista però tocat per l'al·lèrgia a significar-se políticament, comuna a tantes generacions alletades amb la llet agra de la dictadura. A principis dels 90, el nét rebel del vell republicà milita al Col·lectiu de Joves Comunistes i a l'organització estudiantil l'Estel. Fernández té pressa per canviar el món: no acaba els estudis de ciències polítiques i s'involucra en moviments socials diversos relacionats amb la in-submissió, l'okupació, la lluita contra la tortura, el feminisme... Anys d'efervescència a Gràcia, on funda l'Ateneu Popular La Torna, el 1996. I dels primers referents com Isabel Vicente, militant del PSUC i obrera tèxtil. Del seu pas per la factoria Seat de Martorell muntant portes dels Ibiza. Té un accident i s'ho deixa. O, per ser més precisos, el reclama l'aleshores cap d'investigació d'*Eguin*, Pepe Rei, una de les bèsties negres del jutge Baltasar Garzón. Rei canvia la seua història, perquè Fernández tenia previst marxar a Guatemala, a ampliar l'horitzó –ja divers– de les seues lluites. Al periodista basc-gallec l'havia conegut en una

Pepe Rei, Guillem Agulló, el sud

xarrada sobre periodisme alternatiu a la universitat. Havia col·laborat i format part d'un comitè de suport a *Eguin* davant la persecució judicial que patia el mitjà. S'incorpora com a redactor a la revista *Ardi Beltza*, "la redacció més lliure i més rebel que he trepitjat mai", assegura. L'aventura dura 15 mesos abans del tancament per part de Garzón. L'experiència el marca. "Jo em defineixo com a cadell de Pep Rei", diu amb convicció. Una definició que li deu a un guàrdia civil que l'aturà a ell i a uns companys

en un control anti-terrorista. "Vosotros sois los cachorros de Pepe Rei", ens va etzibar. El concepte m'agrada".

Del País Basc guarda aquelles experiències, amistats com la del músic Fermín Muguruza, i una lleialtat incorruptible a Rei. "No sé per què ni m'importa, però en tancar *Ardi Beltza* vaig escriure que mai més treballaria com a periodista as-salariat. Perquè pensava que el que havia de viure al periodisme ja ho havia viscut investigant el terrorisme d'Estat, els fons reservats, la guerra bruta... I també per

modelar una mica el procés. Si aquí hi ha 40 independentistes del president i 40 independentistes, per ser generós, de l'esquerra nacional, el país s'ha de fer mancomunadament. No val això de tu em segueixes a mi i jo porto el control.

S'ha de fer entre tots. I quan dic tots, no sols em refereixo als partits polítics, sinó al teixit social, a les 3.800 entitats que donen vida al pacte nacional pel dret a decidir, el 96 per cent de municipis que estaven a favor de la consulta... És que

el país és això! I en aquest moment excepcional, el que diem és que l'esquerra alternativa, transformadora, radical, anticapitalista, el que ha de fer és unir esforços. I això no està lligat, és un desig. En un esquema de crida constituent com el

fidelitat a Pepe Rei". Més coneguda, potser, és la seua amistat amb el líder *abertzale* Arnaldo Otegui. Connexions amb l'entorn de l'independentisme basc radical que Fernández reconeix obertament, amb un punt d'orgull. Però no amb ETA, com s'ha fet córrer a la xarxa en algun moment. Ell ho va desmentir.

Els anys 2000 són els de la creació de *La Directa*, on s'encarrega, sense remuneració, de la secció d'investigació "Estirant del fil", assot de la via catalana de la corrupció. I del descobriment del món del cooperativisme, amb la incorporació a Coop57, una cooperativa de serveis financers "ètics i solidaris". "Allà em guanyo les garrofes". Els caps

que hi ha damunt la taula, nosaltres sumem moltíssim des de l'esquerra, i amb els moviments socials podem garantir que el procés serà de ruptura democràtica i de transformació social. Una ruptura per canviar les coses.

de setmana i les estones lliures per denunciar des de *La Directa* la corrupció i les desigualtats. Per això i per anar posant les bases de la CUP, un projecte del qual va explicar la gènesi en un llibre a quatre mans amb Julià de Jòdar, *Cop de CUP* (2012)

Abans d'arribar al Parlament, David Fernández ja és tot un referent en l'independentisme anticapitalista. Per la seua enorme capacitat de treball, per un rigor i una minuciositat que el fan estar pendent de tots els detalls per tal que una calçotada o una xerrada funcione el millor possible. Un esperit de sacrifici i de treball que, de vegades, supera les persones del seu entorn, fan que coordinar-se amb ell siga un exercici permanent d'autoexigència. Un altre tret que el defineix, segons persones properes, és el de la transparència, el de mostrar-se tal com és, de ser "així en tots els llocs". "Aporta humanitat al Parlament", diuen, i ho exemplifiquen amb l'anècdota categòrica de l'abraçada a Mas.

Un altre actiu del portaveu de CUP, ben evident, a més, és la seua capacitat dialèctica. És conegut que un polític com Duran i Lleida va elogiar el seu discurs d'investidura. Abans d'un debat televisiu, en mode *off*, un alt càrrec del PP valencià defini l'acarament amb Rato com a "desagradable en les formes" però "brillant en el contingut".

A cops de CUP, i de carisma personal, Fernández ha anat guanyant gruix mediàtic i polític. A Catalunya i més enllà. La campanya electoral i l'inici de la legislatura el fan conegut al País Valencià perquè, entre la seua molt nombrosa col·lecció de samarretes amb missatge, el nou diputat en reserva per a les grans ocasions com la nit electoral o el discurs d'investidura una amb el lema "Xàtiva renaix de les cendres", d'un col·lectiu d'aquella ciutat. "El reconeixement a la gent que ens ha precedit en la lluita",

—Aquesta és una pregunta al portaveu de la CUP però també té un component personal. La seua formació no ha abandonat el projecte de Països Catalans. Vostè, a més, té una especial relació amb el País

aclareix. Llavors transcendeix per al públic valencià la seua amistat amb el cantautor xatívi Feliu Ventura, una relació que naix fa una dècada, d'un espectacle homenatge a Ovidi Montllor.

La connexió valenciana, amb tot, és anterior i té l'origen en l'assassinat el 1993 de l'activista de Burjassot Guillem Agulló. Quan se celebra el judici, a Castelló, Fernández baixa en autobús des de Barcelona amb més militants independentistes. Allà viu la seua primera càrrega policial. Però, per sobre de tot, s'enganxa a la història d'una família que el marca a foc. "Carmina i Guillem són com si fossin els meus pares", diu sobre els progenitors de l'independentista assassinat. Abans, però, s'ha produït un silenci eloqüent i el diputat ha hagut de desfer un nus a la gola. L'únic moment que se'l veu veritablement commogut en la llarga entrevista. "A partir d'això, la relació amb el País Valencià ha estat imparable", assegura. Entre els seus amics valencians, a més de Ventura, Borja Penalba o els Obrint Pas. "Als anys 90 es podia fer música en català al Principat en bones condicions. Però fer-la al País Valencià, sense Estat i contra l'Estat, era una heroïcitat cultural", apunta amb evident admiració.

Amant de la música, al seu fil musical es va notant que "amb l'edat, van baixant els decibels, ara sóc un punki acústic", bromeja: escolta Ventura i el cantautor folk irlandès Christy Moore. O els navarresos Berri Txarrac, una formació, aquesta sí, bastant decibèlica. També gaudeix del grup saforenc de *hip hop* Zoo, la revelació de la temporada. La política no li deixa molt de temps per a la lectura plaent, voluntària. Entre les lectures recents, Gramsci, els filòsofs Marina Garcia i Xavier Antich. I a l'espera, el nou llibre de Petros Markaris. Novel·la negra grega. I socialment compromesa, per descomptat.

Valencià. Fem una mica de política-ficció: imaginem que el tema de la independència de Catalunya va bé. Quina estratègia creu la CUP que seria adient al País Valencià i les Illes, països amb un sentiment sobiranista

molt més diluït, si se'm permet l'eufemisme?

—Si entrem en l'àmbit de les tres crisis, hi ha experiències compartides com la de la corrupció. En l'economia igual, amb els paisatges provocats per la crisi. I en l'àmbit nacional dels Països Catalans, que és el nostre marc de referència i ho continua sent —això ha estat una contradicció des de la primera declaració de sobirania—, seran confederals o no seran. És una opinió personal, però crec que molt compartida al si de la CUP. I això es farà d'acord amb els drets a decidir. El País Valencià ha de decidir què vol ser, les Illes han de decidir què volen ser. I el procés polític català ha de ser de portes obertes. Això, com a plantejament polític general. Riscos? Amb el temps he après a mirar el País Valencià amb els ulls del Feliu Ventura. I, per tant, jo, el que digui el Feliu [somriu]. I ho miro amb preocupació. Un dels problemes dels Països Catalans, un, és el mateix catalanisme polític al Principat, que té una manca de consciència sobre el que passa al País Valencià i les Illes que em sembla vergonyant. Ho dic com ho sento. Nosaltres mirem cap avall, sempre en horitzontal. I per tant, hem d'esperar que els poders públics facin una xarxa d'ateneus i casals independentistes? No. Ja ho hem fet nosaltres. Més de 200. Si la CUP és un projecte de reconstrucció nacional, ha de fer-ho des de baix. I tenim molt de camp per córrer, per reconstruir els Països Catalans des de baix, per tenir moltes més interaccions i interrelacions sòlides. Jo confio molt en la cultura, que penso que està molt ben teixida, la cultura popular de base, i també confio en la socio-economia cooperativa. Era molt bonic veure el mapa d'aportacions quan la *marea verda* a les Illes: era el mapa dels Països Catalans. Tot això, molt vinculat a les lluites socials i al fet que un país és la seva gent. Molt decididament, la CUP va tancar la campanya del 9N a Perpinyà, igual com havia tancat la campanya del 2012 a la ciutat de València.

—**En un temps d'incerteses, una certesa: passe el que passe, en acabar la legislatura, David Fernández i els altres diputats de la CUP no continuaran com a parlamentaris. Això és coherent amb el plantejament inicial. I vostè ha dit que qui vinga es beneficiarà del bagatge adquirit, que la CUP**

“Una majoria més aclaparadora que la del 9N s'aconsegueix amb tres llistes”

és una escola col·lectiva d'aprenentatge. Sobre el paper això queda molt bé, però tothom sap que la realitat és molt més complicada.

—Bé... [hi pensa una mica] Quan ho vaig dir és perquè ho penso i perquè conec companys i companyes de la CUP absolutament capacitats, molt més que no pas jo, en moltes matèries. Sempre se'ns explica dues coses: una és el tema de l'experiència, i l'altra, la de les cares, la dificultat de construcció ecosistèmica. Però és clar, no és la nostra cultura política. L'esquema de relleu ja està plantejat: nosaltres [els diputats] ens quedarem aquí dos, tres o quatre mesos, fent l'acompanyament. I penso, a més, que com treballem en xarxa i les agendes són compartides i comunes... La feina que fem tres diputats i les tres persones que ara veus no depèn d'aquestes sis persones, és una feina col·lectiva d'una gent que permanentment està produint, reivindicant i demandant. Qui prohibeix el *fracking*? La CUP o l'ecologisme social i el territori en resistència? La CUP és instrument, és vehicle, és canal. Qui prohibeix les bales de goma? La CUP o les víctimes i l'espai de solidaritat antirepressiva? Qui fa la llei contra l'homofòbia? El moviment LGTB. Això s'ha de dir i és una bona notícia. Des de dues perspectives: allò que lliga paraules i fets, coherència, mantenir-se en el que has dit. I des d'un punt de vista de la nova cultura política, té més potencial transformador que no repetim. La bona notícia serà quan, tres mesos després de les eleccions, podrem dir que tothom és necessari i ningú no és imprescindible.

—**També hi ha el tema personal. En un grup parlamentari petit el desgast dels diputats, per la multitud de tasques que això implica, és immens.**

—És una bogeria.

—**Una part de vostès pensarà que ja els va bé això del relleu.**

—El cansament existeix, seria molt deshonest no dir-ho. Els ritmes són, entre unes coses i unes altres... Entre que fas, que penses, que truques... Setze hores al dia set dies a la setmana. Més encara quan tens un peu al carrer i un altre a la institució, la doble jornada. Reconforta la jornada de fora, reconforta el carrer. La institució, sobretot per a persones que venim de cultures alternatives, suposa entrar permanentment en un territori advers, en un terreny hostil. Quan diem que açò és Matrix no era broma. Nosaltres hem de prendre cada dia pastilles vermelles contra les pastilles blaves que ens llancen des de dins. Desgasta, perquè és una sobreexposició i un joc permanent. També és veritat que aprens moltíssim, coses molt bones i coses molt dolentes. Has de conèixer la màquina des de dins per desmuntarla. Això [diu mirant al seu voltant] és un palau molt antic, amb unes litúrgies no diré que antiquades i en el context

David Fernàndez posa amb una de les seues samarretes amb missatge. Aquesta té un significat especial: recorda el 20 aniversari de la mort de l'activista valencià Guillem Agulló. Des del seu assassinat, el diputat se sent molt vinculat a la família del jove.

d'un Parlament desempoderat, on la sobirania està deslocalitzada i els centres de decisió són la troica, la Caixa... Sí, desgasta, perquè el combat contra la impotència sempre és molt difícil. I el poder, de prop, és més kafkià que no de lluny. De prop tot és molt més subtil. I aprens que els canvis socials i polítics són molt lents i que la lluita mai no s'acaba, que dura sempre. Per això aquesta nova cultura política, amb un punt d'humanisme/sindicalisme, de no posar els companys massa temps en sobreexposició. Perquè el nivell de demanda és gran. Nosaltres som un grup de tres diputats amb el mateix nivell de responsabilitat institucional que el grup de 50 de Convergència i Unió.

—I s'ha de cobrir el mateix nombre de comissions, per posar un exemple.

—Jo estic a 18 comissions. Amb una sobredemanda de fora, amb gent que permanentment ens està demanant coses. I amb una sobredemanda mediàtica

que també cobrim com podem. En la part d'autocrítica, a mi cada dia em toca fer cinc correus de disculpa: ho sento, no puc venir a aquesta reunió perquè en tinc una altra; em sap greu però no puc fer aquesta entrevista perquè en tinc tres més... No hi arribem. I amb uns recursos limitats i autolimitats, afortunadament. Per això els 1.400 euros en 14 pagues, la no duplicat de càrrecs, per això Quim [el diputat Joaquim Arrufat] va dimitir com a regidor i una única legislatura duri el que duri. Si dura cinc mesos, cinc mesos.

“Convergència no ha deixat de ser Convergència, es pensen que són els amos del país”

—Què farà David Fernàndez l'any vinent?

—Si hi ha eleccions, no?

—Clar. Suposant que hi haurà eleccions.

—David Fernàndez, com un entre tants, farà campanya. Després, hi haurà un període de transició al Parlament per fer el relleu, el temps que calgui, crec que no caldrà massa temps, és un debat que la CUP encara no ha acabat de definir, però renunciem a tot. Més enllà d'això, tinc clar que faré tres coses. Torno a la cooperativa, a Coop57, a les finances ètiques, torno a *La Directa*, a fer periodisme. I espero poder tenir un interval d'un mes o mes i mig per acabar la biografia de l'August Gil Matamala [advocat i activista dels drets civils]. Portava dos anys treballant-hi, amb Anna Gabriel Sabaté, i aquell accident biopolític, ara fa dos anys, ho va truncar. L'August acaba de fer 80 anys i s'esperança per la part política de la CUP, però es desespera per la part personal d'un llibre que no arriba. En primera instància tinc aquest llibre, que es diu *En el principi de tot hi ha la guerra*. August Gil Matamala és un nen de la guerra, del 1934, que viu dos anys de república, tres de guerra i els 34 de dictadura, 34 i escaig de democràcia formal i que és un dels fundadors de l'esquerra independentista durant el franquisme. Els somnis més vells i bells del seu pare, que era maquis, tornen ara a primera línia. I per mi és un deute que em persegueix. Intentem explicar la història d'un país derrotat i resistent a través de la vida quotidiana d'una persona que va ser advocat laboralista, un dels que més casos portà al Tribunal de Orden Público. I tancava la llista de la CUP de 2012 que jo encapçalava. I després tinc un altre llibre, *Al costat del Zoo*, que és una crònica més càustica i més pedagògica d'aquests dos anys... Al costat del Zoo [diu girant el cap lleument en direcció a la instal·lació, molt propera al Parlament].

—El llibre d'August Gil és també una mena d'homenatge a l'avi republicà de David Fernàndez?

—Sí, segurament. A tots. La història del meu avi Saturnino s'assembla més a la del pare de l'August, un mestre exiliat. És la generació del fil roig que no es trenca, els que mantenen les espelmes en la part més fosca de la nit.